

OPINIA națională

Revistă săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național
editată de FUNDATIA "ROMÂNIA DE MÂINE"

ROMÂNIA ÎNCOTRO ? Între dezvoltarea proprie și imitarea unor modele (II)

Prof.univ.dr. Aurelian BONDREA

În activitatea social-politică, în procesele dezvoltării, ca și în cercetarea științifică, se utilizează frecvent termenul sau conceptul de model. Dar una este modelul sau cauză exemplar pe care îl poate avea în vedere un proiect politic sau științific de dezvoltare socială și alta este aplicarea acestui proiect.

Într-o lume care, după spectaculoase transformări economice și tehnologice sub impactul științei, după dramatice evoluții și involuții sociale se desparte de dogma modelului mai mult impus decât acceptat, abordarea realistă, teoretică și practică a modelului se cere a fi atent și diferențiat examinată. Din această perspectivă, este sau ar trebui să fie evident, pentru politică și pentru cercetarea

socială, că orice model, chiar și cel mai performant nu poate și nu trebuie să fie imitat, dar nici ignorat. Mai ales în ceea ce privește societatea umană, ar fi illogic și neperformant să se transplantze aidoma o experiență națională dintr-un loc în altul, fără să se țină seama de o serie de factori proprii și condiții concrete. Renumitul economist și om politic japonez, Saburo Okita, examinând rolul factorului uman în procesul dezvoltării, scria că „este lăudabil să înveți din experiența altora, dar e bine să știm că istoria ne poate purta pe drumuri greșite, dacă nu ținem seama de întreg contextul în care ne mișcăm”¹.

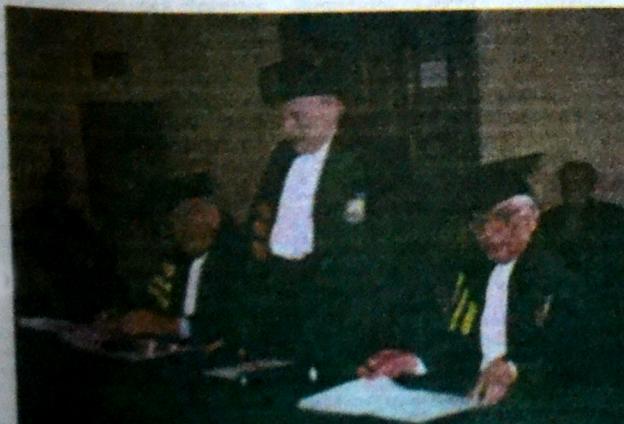
Mesajul acestui enunț este acela că, fără a ignora experiența

(pozitivă și negativă) a altora, trebuie să ții seama totdeauna de condițiile și posibilitățile proprii, materiale dar, mai ales, umane.

„Exportatorilor teoretici” de modele, adeptilor occidentalizării ștăvilei, li se poate răspunde cu analizele pertinente și abordările realiste ale mulor gânditori și chiar politicieni din țările dezvoltate. Astfel, politologul britanic John Gray, profesor la Oxford, susținător al liberalismului modern, scrie că „a modela politica economică pe supozitia tactică că există un singur model tipic ideal pentru toate varietățile de instituții de piață, pe care toate cazurile lumii reale le aproximează sau ar trebui să le aproximeze, este ca și cum ai modela limbajul, pornind de la premisa că toate limbile naturale au o tendință de a converge spre esperanto”².

(Continuare în pag. 6)

Universitatea „Spiru Haret” a acordat titlul de Doctor Honoris Causa eminentului jurist francez Paul FEHER

Universitatea „Spiru Haret” realizează un învățământ superior flexibil, dinamic, receptiv la valorile științei și culturii naionale și universale, promovând, totodată, dialogul, dezbaterea, schimbul larg de opinii, menite să cultive potențialul creator interdisciplinar și să amplifice izvoarele formative

de Doctor Honoris Causa al Universității ce poartă numele marelui reformator al învățământului românesc, unor personalități de frunte ale vieții științifice, culturale și social-economice. Dând curs acestei frumoase tradiții, Senatul Universității „Spiru Haret” a conferit, recent, titlul de Doctor Honoris Causa, eminentului jurist francez, născut în România, dl. Paul Feher. Dl. Paul Feher este absolvent

A intrat în tradiția Universității „Spiru Haret” ca, periodic, să avem în mijlocul nostru oaspeți de seamă, personalități ale vieții științifice, culturale, universitare, de talie națională și internațională. Astăzi trăim bucuria de a-l avea în mijlocul nostru pe dl. Paul Feher, profesor și om de știință, eminent jurist, personalitate proeminentă a vieții universitare din Franța, care, pentru a doua oară, se află în vizită la noi. Pentru meritele științifice deosebite ale domniei sale, recunoscute nu numai în Franța, ci în lumea științifică și universitară internațională, grăție lucrărilor sale științifice de referință, ne face o placere deosebită să propunem Senatului ca distinsului nostru oaspete să i se confere titlul de Doctor Honoris Causa al Universității „Spiru Haret”.

Pentru prezentarea tradiționalului *Laudatio* îs-a dat cuvântul prof. univ. dr. Adam Popescu, prorector al Universității „Spiru Haret”, care a spus:

Dominul dr. Paul Feher este român, s-a născut în județul Bihor. A trăit în București între 1934 și

O contribuție ecumenică la realizarea cooperării și comuniunii între țările și popoarele Europei

Minodora ILIE
Pagina 2

„Avem datoria să apărăm limba română—limba națională oficială a statului”

Interviu
cu prof.univ.dr.
Corneliu TURIANU

— Domnule senator, zilele acestea, într-o conjunctură politică internă și internațională cât se poate de nefavorabilă interesului nostru național, contestarea limbii române drept limbă națională oficială a început

să tulbere din nou apele societății noastre civile. Care sunt, de fapt, rădăcinile acestei dispute?

— Totul a pornit de la Legea învățământului, care este, indiscutabil, o lege de maximă importanță pentru orice stat. Fie și pentru simplul fapt că prin ea se asigură cadrul necesar pregătirii și dezvoltării noilor generații, adică a chiar viitorului aceluia stat. Dar, pentru că, se știe, „ca la noi la nimenea”, s-a reușit crearea unei legi a cărei construcție este cel puțin bizară, un fel de struțo-cămină legislativă din care decurg toate necazurile. Din cauza acestei combinații de-a valma a Legii învățământului de stat cu dispoziții care și aflau locul numai în Legea învățământului particular s-au încins spiritele, a plouat cu acuze și amenințări și puțin a lipsit să nu fie trase și săbiile din teacă.

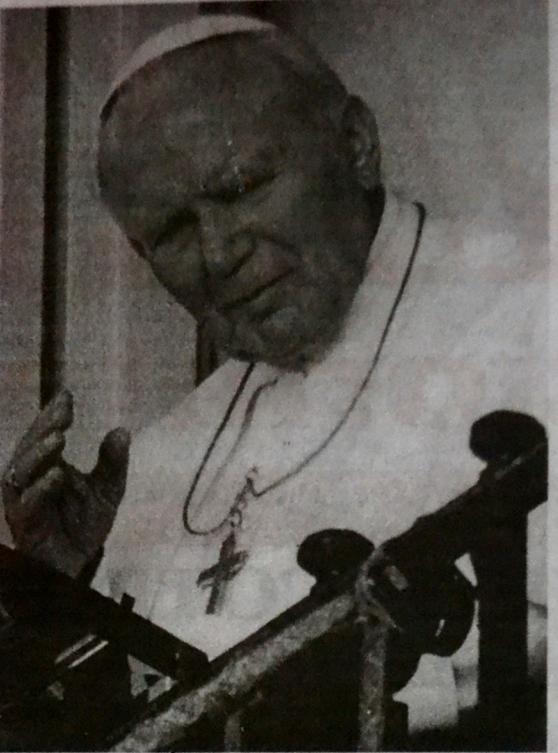
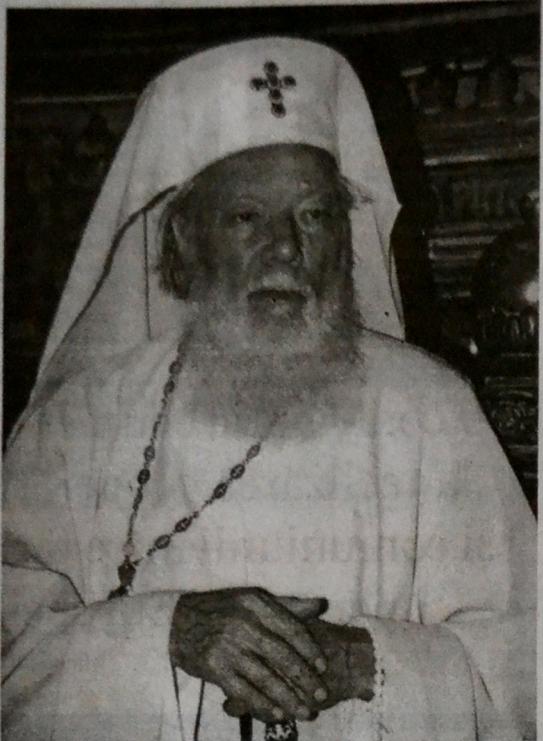
— Au fost incurajate aceste polemici aprinse de un vid legislativ în acest domeniu? Nu erau destul Cătălin TACHE

(Continuare în pag. 6)

Admiterea la
„Spiru Haret”
1999-2000

Pag. 4-5

(Continuare în pag. 3)

O contribuție ecumenică la realizarea cooperării și comuniiunii între țările și popoarele Europei

Interviu cu lector univ.

Minodora ILIE,

consilier de stat la Guvernul României,
director general al Institutului de Cercetare și Învățământ
Superior în Domeniul Religiilor din cadrul
Fundației „România de Mâine”

- Ca urmare a invitației adresate de Prea Sfântul Părinte Teocist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Sancțiatea Sa Papa Ioan Paul al II-lea urmează să efectueze o vizită ecumenică în ţara noastră. Din punctul de vedere al Guvernului României, care este semnificația acestei vizite?

— Trebuie să încep prin a arăta că Președintele, Parlamentul, Guvernul, celelalte instituții ale Statului, partidele care au format majoritatea parlamentare, atât înainte, cât și după noiembrie 1996, au pornit de la premissa că Biserica Ortodoxă Română, Biserica Catolică și celelalte Culte din România pot contribui la marea și complexă lucrare istorică de reconstrucție a structurilor formale și informale ale acestia, de rezegrare pe temeuri noi a relațiilor sale cu vecinii și cu celealte țări ale lumii. Biserica Ortodoxă Română își propune atât să modelizeze, să cultive dimensiunea sacră, religioasă și omului și societății, dar și să schimbe evoluția și esența celor lumiște, profane. Datorită misiunii și mijloacelor lor de acțiune, Biserica Ortodoxă Română și Biserica Catolică pot determina transformări, imbinățările la care nu îndrăznește să aspire forțele sociale, politice, culturale ale societății.

Guvernul României consideră că poate contribui la realizarea unei atmosfere de conlucrare între Biserica Ortodoxă Română și Biserica Catolică, între România și Vatican, pentru împărtășirea unor acțiuni comune pe plan intern și pe arena internațională. Suntem convinși că vizita Sancțiatei Sale Papa Ioan Paul al II-lea în România, pară ortodoxă, va crea noi premissă pentru amplificarea și îmbogățirea lucrării spirituale și socio-umane a celor două Biserici, de sinjuri a omenești și a lui Dumnezeu. Vizita va influența procesele culturale și politice care favorizează dezvoltarea relațiilor României cu țările creștine, pentru integrare sa în structurile europene și euroasianice. Dezbaterea și clarificarea unor probleme teologice și bisericești, schimbările de idei și de puncte de vedere, și rugăciunile comune ale Prea Fericitului Patriarh Teocist, ale Sfântului Părinte, ale ierarhilor, preoților, clăcătorilor și credincioșilor ortodocși și catolici vor duce la apropierea poziției celor două pătri, vor crea ajutorul

Bunului Dumnezeu pentru a duceră la bun sfârșit a lucrării comune a tuturor celor care se bazează nu numai pe valorile materiale și tehnologice, dar și pe cele culturale, morale și, mai presus de toate, religioase.

Înțălnirile, schimbările de idei ale Sfântului Părinte cu liderii cercurilor politice, culturale, științifice, și, apoi, publice vor permite reprezentanților Vaticanului să constată voința fermă a societății românești, a instituțiilor și expozițiilor săi de a realiza democrația, reforma și Statul de drept, de includere a României în noile procese de dezvoltare și în structurile instituționale europene. Sancțiatea Sa Papa Ioan Paul al II-lea și cei care îl însoțesc vor putea înțelege mai bine devotamentul total și neabatut al poporului roman față de Biserica sa Ortodoxă, rolul ei decisiv în viața noastră spirituală și istorică dar, mai ales infinită bogăție sacramentală a slujirii sale sfinte, de două ori milenare.

— Europa este în curs de a depăși vechile dispute istorice, de a realiza o nouă unitate, care trebuie să se bazeze nu numai pe geografie, economie, tehnică, ci și pe o serie de factori care să permită flicărui popor să contribuie la îmbogățirea patrimonialului de valori culturale, spirituale, morale, religioase. Care credeți că ar putea fi contribuția celor două Biserici la realizarea noii unități europene?

— Europa și popoarele sale au constituit terenul misionar pe care său desfășurat, elaborat și foțat cele mai originale și valoroase experiențe, norme, valori și patrimoniul religios, spiritual, cultural, ale Ortodoxiei și Catolicismului. Cele două Biserici s-au preocupat nu numai de pregătirea credincioșilor pentru maturitate, lucrare deosebit de importantă și definitorie pentru misiunea lor spirituală, dar și de ajutorare a comunităților, a popoarelor în care au acționat pentru a urma ca ele să magistră și a afirmării răsturnătoriilor lor în istorie, pentru a-și aduce contribuție la crearea patrimoniului de cultură și civilizație al Europei și al celorlalte State ale lumii. Cele două Biserici au oferit modele înțelepte, înaintate, de gândire și acțiune în momentele de răscruce istorice ale popoarelor lor și ale Europei, au fost alturi sau în fruntea celor care au prevăzut, înțelegerile între popoare în cultura, filosofia și

mentalitățile societății românești, i-au confirmat statutul de factor activ, important și credibil al realizării înțelegerii, comunicării, cooperării și comuniiunii între țări, popoare, culturi și civilizații. Istoria confiră că aceste inițiative, proiecte, acțiuni s-au bazat pe contribuția specifică a Bisericii Ortodoxe Române la realizarea etnospiritualității noastre. Înainte și după noiembrie 1996, Președintul, Guvernul, Ministerul Afacerilor Externe, alte instituții de stat au început să caute noi formule, noi modalități de gândire și acțiune politică și diplomatică, care să permită să se îmbrace, să se topesc dimensiunile bisericicești și laică într-un unic și coerent demers de asigurare a păcii și colaborării internaționale. Noi considerăm că viața ne-a pus în față unor multiple situații, cazuri care prin tipologia lor demonstrează cu elocvență că demersurile pentru soluționarea pașnică a unor stări conflictuale între țări suverane ar avea sens mai mari de izbândă dacă ar fi antrenate și Bisericiile din aceste țări. Este limpede că acțiunea în această direcție reprezintă o importanță cernăjă a regăzindării și restrukturării diplomației naționale și internaționale. De altfel, faptul că Biserica Ortodoxă Română se împărtășește în mod consecvent în diferite acțiuni ecumenice este bine cunoscut.

— România, țară majoritar ortodoxă, este considerată un model de bună relație interconfesională și interreligioasă. Care este politica Guvernului României în domeniul Religiilor și al libertății religioase?

— Desigur, când este vorba de prezentarea situației libertății și vieții religioase, de către o persoană care este statutul de înalt funcționar al Guvernului României, dar și de specialist laic în studierea fenomenului religios, sunt însemnată și interesantă toate întrebările ziaristilor, dar trebuie să subliniem că unele dintre ele permit abordarea unor probleme, evidențierea unor situații deosebite de importanță. O asemenea întrebare este, cea pe care mi-ai adresat-o acum. Actualul Guvern consideră că și cele precedente au avut inițiativa, preoccupări și rezultate pozitive pe planul relațiilor Stat-Biserică, ai asigurării drepturilor și libertăților religioase. Guvernul condus de domnul premier Radu Vasile s-a preocupat să consolideze, să dezvolte toate procesele pozitive, benefice, inițiate de guvernările anterioare, dar și să înțeleze unele noi, care reprezintă o contribuție originală, reflectă capacitatea creativă a unui om politic care face parte dintr-un partid creștin-democrat cu îndelungă și bogate tradiții istorice. Guvernul, în funcție de posibilitățile economiei și societății românești, se străduiește să asigure toate condițiile materiale, financiare, administrative, politice, publice de care au nevoie Biserica Ortodoxă Română, dar și celelalte culte

— Care sunt raporturile dintre Stat și culte în România în activitatea de realizare a păcii și colaborării internaționale?

— România a avut și are o contribuție importantă la realizarea pașnică în Europa și în lume. În acest sens, inițiativele, acțiunile sale politice, diplomatice, locul important pe care îl ocupă pacea, înțelegerile între popoare în cultura, filosofia și

religioasă pentru a-și îndeplini misiunile lor spirituale în condiții deosebite de grădini transformărilor interne și ale noilor contexte internaționale. Mai mult, există și evenimente specifice ai politicii religioase a Guvernului Guvern, partid și alcătuitor de partide guvernamentale în domeniul libertății și vieții religioase, dar, în același timp, există multe motive triste și negative. Bătălia făcută că toate guvernele și partidele politice din majoritatea parlamentare s-au preocupat ca emisiile în aerul deosebit de prevalență interioare guverne, naționale, fără de cele electorale, de partid. Secretariatul de stat pentru Culte și reprezentanții Cultelor împreună, începând din mai 1997, au reînăscut activitatea de elaborare a Proiectului Legii Cultelor, în care se lucrează și reflectă după aceeași metodologie, până în noiembrie 1996. Sperăm că vom avea normativ va răspunde nevoilor credincioșilor, Cultelor legale, societății și spiritului contemporan privind libertatea religioasă și nu ales va incorpora toate concluziile și învățământul deosebit de exprișor românești și din toate țările europene.

— Cum apreciați dimineavănoastră, ca factor de înaltă răspundere în Guvern, atitudinea Bisericii Ortodoxe Române față de minoritățile religioase?

— Trebuie să subliniem faptul că Biserica noastră Națională, în relație cu celelalte Culte și străinătate, a dat o neobișnuită dovadă de dragoste, de iubire creștină, de răbdare și de multă înțelegere chiar și față de forme de îngrijorătoare pe care le-au luat unor defulgișuri unor frustrări din perioada comunismului. De dorință creștină unii cadre juridice, administrative care să permită fiecărui cetățean să-și profeseze propria credință, în viață particulară și publică, în mod individual sau în structuri organizatorice, prin manifestarea respectului și prețuirii față de toți credincioșii și cultele din țara noastră.

— Sunteți director general al Institutului de Cercetare și Învățământ Superior în domeniul Religiilor din cadrul Fundației „România de Mâine”. Cum s-a desfășurat cercetarea științifică a religiilor pînă în decembrie 1989?

— În România, pînă în decembrie 1989, s-a desfășurat activitatea de cercetare a Religiilor la facultățile de teologie. De asemenea, unele Culte au avut posibilitatea de a trimite doctoranzi în străinătate, fiind preferate, de regulă, țările occidentale, care odată întors în acasă, au cercetat de cele mai multe ori din proprie inițiativă unele probleme bisericice sau religioase. Numitorul comun a acestor cercetări, cum era și firesc, l-a constituit metodologia de cercetare confesională, elaborată și adoptată în funcție de interese și pozițiiile diferitelor culte.

— Studiile realizate de instituțile de cercetare și facultățile de științe socio-umane, în primul rînd cele de filosofie și sociologie, s-au făcut în principal pe poziții ale ateismului agresiv, deci de pe „poziții confesionale ale religiei oficiale” comuniste, ceea ce a dus la sporeala limitelor acestora, la marginalizarea lor epistemologică și culturală.

— Care sunt obiectivele științifice ale institutului pe care îl conduceți?

— Fornind de la experiența unei instituții similare din alte țări și de la tradițiile noastre, de la nevoile actuale ale societății românești, ne propunem să contribuim la înțelegerea și dezvoltarea religiologiei, adică a științei religiilor, ceea ce înseamnă cercetarea fenomenului religios din perspectiva de o mare varietate. Această atitudine epistemologică se străduiește să evite atât polemicile, cât și situațiile superlatizante sau polemicele extremitate, care nu reușesc să evidențieze esența, bogăția și semnificația infinit de complexă a fenomenului religios. Noi credem că la fel ca știința contribuie la cunoașterea și punerea în serviciu omului a altor fenomene sociale, ea poate îndepline același funcție nobilă și folositoare și în cauză fenomenul religios. Această concepție de cercetare științifică evită neajunsurile grave și drumurile infundate ale cercetărilor, făcute de pe pozițiiile orientărilor supersecularizante ca tentă anti-bisericicească, antispirituală. Considerăm că cercetătorii pot pună știință în serviciul credinței, pot contribui la netezarea căii pentru mai buna și mai deplină confricare a camenilor, poporului, culturilor și civilizațiilor. Averea de recuperat românește în urmă acumulat timp de 50 de ani când asemenea cercetări rostă, fără balast atest, au fost interzise, avem de răspus provocările, nevoilor actuale și vîtrele ale societății românești. Deși unul din cei mai mari promotori și savanți ai acestor orientări este un român, respectiv Mihail Eliade, totuși, în ultimii 10 ani, știința, cultura, publicul interesat din România nu au avut posibilitatea de a se îmbogații cu aceste viziuni. Paralel cu cercetarea științifică a Religiilor, vom să asigurăm, din perspectiva umanității, și studierea lor la nivel universitar. Predarea Religiilor în învățământul public și particular, sporeala redată ei în societate, creșterea importanței asigurării drepturilor și libertăților religioase.

— România și-a împărtășit în mod consecvent în diferite acțiuni ecumenice este bine cunoscut. — România, țară majoritar ortodoxă, este considerată un model de bună relație interconfesională și interreligioasă. Care este politica Guvernului României în domeniul Religiilor și al libertății religioase?

— Desigur, când este vorba de prezentarea situației libertății și vieții religioase, de către o persoană care este statutul de înalt funcționar al Guvernului României, dar și de specialist laic în studierea fenomenului religios, sunt însemnată și interesantă toate întrebările ziaristilor, dar trebuie să subliniem că unele dintre ele permit abordarea unor probleme, evidențierea unor situații deosebite de importanță. O asemenea întrebare este, cea pe care mi-ai adresat-o acum. Actualul Guvern consideră că și cele precedente au avut inițiativa, preoccupări și rezultate pozitive pe planul relațiilor Stat-Biserică, ai asigurării drepturilor și libertăților religioase. Guvernul condus de domnul premier Radu Vasile s-a preocupat să consolideze, să dezvolte toate procesele pozitive, benefice, inițiate de guvernările anterioare, dar și să înțeleze unele noi, care reprezintă o contribuție originală, reflectă capacitatea creativă a unui om politic care face parte dintr-un partid creștin-democrat cu îndelungă și bogate tradiții istorice. Guvernul, în funcție de posibilitățile economiei și societății românești, se străduiește să asigure toate condițiile materiale, financiare, administrative, politice, publice de care au nevoie Biserica Ortodoxă Română, dar și celelalte culte

Eminentul jurist francez prof.univ.dr. Paul Feher Doctor Honoris Causa al Universității „Spiru Haret”

(Continuare din pag. 1)

Domnul dr. Paul Feher are o prestigioasă carieră academică și profesională: este doctor în drept și doctor în științe politice. Este profesor asociat la Școala Superioară de Administrație a Universității din Paris și la Universitatea din Ierusalim. Este membru al Comitetului de guvernori ai Universității din Beer-Sheva și al Muzeului Diasporei din Tel-Aviv. Este avocat al Curții de Apel din Paris.

Specialitatea: drept internațional, restituire de bunuri și indemnizarea victimelor spoliilor.

Vorbesc și scrie fluent în limbile română, maghiară, germană, franceză și engleză.

Are un evantai bogat în activități de cercetare, în publicarea unor lucrări de referință și studii de drept internațional.

Dintre lucrările sale științifice s-au impus: *Teoria obligațiilor*, Editura Dalloz, Paris, 1965; *Carta ONU și drepturile omului*, Editura Dalloz, Paris, 1971; *Instituția moștenirii și calitatea de moștenitor al persoanelor depozițiate prin încălcarea tratatelor internaționale*, Editura Sirey, Paris, 1974; *Teoria despăgubirilor și a prejudiciului în raporturile de drept internațional*, Editura Sirey, Paris, 1977; *Prescripția extincțivă în dreptul intern și în raporturile internaționale*, Editura Dalloz, Paris, 1981; *Răspunderea statului pentru refugiații de pe teritoriul său*, Editura Sirey, Paris, 1983.

Câteva studii și articole publicate: *Restituirea și revendicarea*, Revista „Gazete du Palais” nr. 4/1952; *Principiul despăgubirilor, echitatea și morală*, Revista „Gazete du Palais” nr. 18/1954; *Orizontul drepturilor omului*, Revista engleză „Jurist” nr. 69, Londra, 1961; *Iesirea din indiviziune în cazul restituiriilor*, Revista „Gazete du Palais”, Paris, 1962; *Curtea Europeană a Drepturilor Omului, garanție a drepturilor și libertăților omului*, Revista „Der Spiegel” nr. 84, Bonn, 1970; *Implementarea științelor politice în învățământul superior*, revista „Gazete du Palais” nr. 46, Paris, 1971; *Comentarii pe marginea Legii despăgubirii victimelor nazismului*, Revista „Jurist” nr. 14, Londra, 1956; *Libertatea circulației bunurilor și persoanelor*, Revista „Gazete du Palais”, Paris, 1980.

Domnul dr. Paul Feher este coautor la importante acte normative ca de exemplu: *Legea germană a despăgușirilor*, autori: Konrad Adenauer, Been-Gurion și Paul Feher, 1948; *Proiectul Curții Europene a drepturilor omului*. Autori: Louis Pettit și Paul Feher, 1950; *Doctrină și jurisprudență a Curții Europene a drepturilor omului*, elaborată de Louis Pettit și Paul Feher, în 1980. Louis Pettit a fost 18 ani reprezentantul Franței la Curtea Europeană a drepturilor omului. Astăzi el este membru al Consiliului de avocați din Paris.

Alte lucrări de referință: *Securitatea drepturilor umane*, publicată în 1981 la Editura Galimar; *Securitatea drepturilor subiecțive*, în 1985, tot la Editura Galimar; *Răspunderea social-umană și răspunderea juridică*, tot la Editura Galimar. Domnul prof.dr. Paul Feher are circa 70 de lucrări, dintre care eu mi-am permis să spionez, nici, doar căteva.

S-ar mai putea spune lucruri interesante despre dr. Feher ca membru al Comitetului de guvernatori ai Universității din Ierusalim. Domnul sa și să fie amintit că a fost specialist al lui Alceu Veleșanu, relatănd discuții interesante între acesta și avocatul Ilie Măruță. Ulterior, fiind profesor la

Școala Națională Franceză, dl. Paul Feher l-a avut student pe actualul președinte al Franței, Chirac. Acesta, când își pregătește campania electorală, discuta cu prof.dr. Paul Feher. Într-o răspunsă, prof.dr. Feher i-a răspuns: „Dacă nu candidezi este bine, dacă candidezi este foarte bine”. Este un răspuns solomonic.

Am putea evidenția și alte aspecte ale activității deosebite pe care a desfășurat-o domnul Paul Feher. A pledat pentru despăgubirea tuturor persoanelor, inclusiv a țiganilor deportați și persecuția. Este o adeverătură istorie cu țigani din Franța. Este o epopee al cărei personaj principal este un tigan român care se lăsa la întrecere cu domnul profesor în privința limbilor vorbite.

Toate acestea completează imaginea acestui mare om de cultură, cu o temeinică pregătire juridică, a unui om, care este dr. Feher.

Invitat să-i cunoscă, prof.dr. Paul Feher a spus:

Domnule rector, domnule preceptor, domnilor colegi,

Stimați invitați, doamnelor și domnilor,

Vă mulțumesc sincer pentru onoarea excepțională pe care mi-o faceți și o primesc cu emoție și cu timiditate. Adevarul este că acum cătușă anii, când am primit un Doctor Honoris Causa, împreună cu alii 6-7, seara ne-am întâlnit la o masă comună și unul spunea: „e minunat, este cea mai mare distincție pe care o universitate poate să o confere, dar un Doctor Honoris Causa obținut în țara în care te-ai născut este și mai minunat”. Grăție în special domnului preceptor Adam Popescu, acest lucru mi se întâmplă și acum. Nu vreau să vorbesc despre anumite lucrări juridice, însă căteva lucruri aş spune în legătură

cu superba prezentare a domnului preceptor. Cineva a fost acuzat că a furat un cal. Cum se știe, un avocat nu știe mai mult decât judecătorul, dar avocatul a pus toată inimă și toată inteligența lui și a făcut o pledoarie impresionantă. Tribunalul impresionat a pronunțat achitarea. Procesul s-a terminat și, la un moment dat, avocatul spune celu în cauză: „acum, că procesul s-a terminat și ești achitat, spune, ai furat calul sau nu l-ai furat?” Răspunsul acestuia a fost: „după ce ați făcut așa o frumoasă pledoarie, eu însuși mă întreb”.

Acum, pe un plan puțin mai serios, vreau să vă amintesc anumite lucruri. Ne găsim la sfârșitul unui secol și în pragul mileniului trei. Acest secol a cunoscut războaie foarte durerioase, a văzut moartea fascismului și comunismului; ideile liberale fac oamenii să se găndească care este soluția cea mai bună și o serie întreagă de lucruri au evoluat, pe o pantă accelerată, spre noi orizonturi. Bineînțele că nu totul este negativ, știința, cunoștințele tehnice au făcut progrese imense. Viața oamenilor s-a prelungit și continuă să fie prelungită, se căstigă un an la fiecare aproape patru ani, grăție științei. Unul dintre cele mai de seamă evenimente – dacă vrem să facem un bilanț – ale acestui secol este că, în anul 1946, se elaborează Declarația Drepturilor Omului, care a reprezentat și o să reprezintă decalogul de bază al respectului și al dreptului, modul cum trebuie văzute drepturile personale. În perspectiva a 50 de ani, toate aceste lucruri încep să se concretizeze. Pentru Curtea Europeană de Justiție, drepturile omului au devenit jurisdicția cea mai importantă, care are o competență de peste 300 milioane de europeni. 40 de state se găsesc reprezentate aici.

Evenimentul cel mai mare care s-a petrecut acum opt ani este că această Curte Europeană nu numai că rezolvă litigiile și problemele dintre state, dar și a realizat un lucru extraordinar: nemulțumit an și an de zile pentru că orice persoană să fie în drept să chemă în judecătă orice stat. Principiile de bază se găsesc respectate și ne aflăm în fază actuală când o serie întreagă de state se ocupă de schimbarea Curții Europene Penale. Toate aceste lucruri au o mare semnificație.

În urmă cu peste douăzeci de ani, Generalul De Gaulle, șeful statului francez, a inventat o formulă care însemna, din punct de vedere politic, mult; el spunea: „Noi nu recunoaștem un regim, noi recunoaștem o țară”. Teoria aceasta era necesară pentru că Franța să poată să aibă legături diplomatice cu o serie întreagă de state și, înainte de toate, cu China.

Unii erau foarte trăși de această teorie, deoarece consecința ei inevitabilă era că, din moment ce nu recunoaștem regimul politic, noi nu putem amesteca în problemele care aparțin suveranității naționale. Aceasta era acum 20 și ceva de ani, dar pe termen lung această teorie se întoarce împotriva individului. Nu se poate concepe ca o putere politică dintr-un stat să aibă libertatea să aplique un regim inuman propriile sale populații. Trebuie să recunoște că, în momentul când am scris acest lucru, - eram reprezentantul Franței timp de 18 ani la Curtea Europeană și, între timp, s-au mai scris articole similare – nu credeam că acest lucru va devini realitate încă în timpul vietii mele dar, după cum se vede, lucrurile merg destul de repede.

Concepția modernă juridică nu mai permite ca un sef de stat, oricare ar fi, să poată să aibă o atitudine forte, de teroare asupra populației, care să fie în contradicție cu Declarația Drepturilor Omului. Este un progres, după părere mea imens, care permite, în special studenților de care vă ocupați și care o să reprezinte elita acestei țări, să se lupte mai departe pentru că societatea viitoare să nu fie o societate de injustiție, de precarietate sau de mizerie. Nu vreau să vă rețin cu decizii extraordinaire care au fost date de către Curtea Europeană; în orice caz, trebuie să vă spun că este un progres imens care o să aibă consecințe imense asupra vieții fiecărui european. Vă mulțumesc pentru atenție.

Domnul prof.univ.dr. Aurelian Bondrea a mulțumit domnului prof.Paul Feher pentru interesanta expunere. După care a dat citirea următorului proiect de hotărâre a Senatului Universității „Spiru Haret” de conferire a titlului de Doctor Honoris Causa.

Intrunit, în sedință solemnă, în ziua de 20 aprilie 1999, Senatul Universității „Spiru Haret” a hotărât, în unanimitate, decernarea titlului de DOCTOR HONORIS CAUSA domnului PAUL FEHER, remarcabilă personalitate a vieții științifice și universitare franceze și internaționale, eminent specialist în drept internațional, fervent apărător al drepturilor omului.

Aplauzele asistenței arată că, în unanimitate, Senatul a aprobat decernarea înaltului titlu domnului profesor Paul Feher. În numele întregului Senat, prof.univ.dr. Aurelian Bondrea a felicitat pe prof. Paul Feher pentru înaltul titlu care i-a conferit și i-a însumat Diploma de Doctor Honoris Causa al Universității „Spiru Haret”.

Senatus Universitatis Studiorum Bucurensis „SPIRU HARET”
Rectorate Aurelian Bondrea
Ilustri praeside Fundationis „CRASTINA DACOREMANIA”
Summo omnium consensu et plausu decrevit ut excellentissimus atque illustrissimus vir
PROFESSOR PUBLICUS ORDINARIUS

PAULUS FEHER

DOCTOR HONORIS CAUSA UNIVERSITATIS "SPIRU HARET" RECIPERETUR.
In cuius rei fidem hoc diploma ad omnium quibus expedite notitiam conscribendum iussit.

Datum București
a.d. XI Ianuarie 1999
A.D. MOHACIX

AURELIANUS BONDREA
RECTOR MAGNIFICUS

UNIVERSITATEA „SPIRU HARET”

Sediul central: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, sector 4

Telefoane: 330.55.98; 330.67.12; 330.34.80; 330.40.40/183 sau 131

ADMITEREA LA UNIVERSITATEA „SPIRU HARET” ANUL UNIVERSITAR 1999-2000

A. ÎNVĂȚĂMÂNT DE LUNGĂ DURATĂ

Nr. Crt.	Denumirea facultății	Durata studiilor Forma de învățământ	Specializarea	Probele de concurs
1.	FACULTATEA DE DREPT București – Complexul Universitar „Spiru Haret”, Splaiul Independenței nr.313 (Platforma Universității „Politehnica”) Tel.: 410.43.75 410.39.11 / 16; 17; 25.	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Drept	- <i>Istoria Românilor sau Limba română</i> - oral - Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere
2.	FACULTATEA DE SOCIOLOGIE – PSIHOLOGIE București – Complexul Universitar „Spiru Haret”, Splaiul Independenței nr. 313 (Platforma Universității „Politehnica”) Tel.: 410.43.75 410.39.13 / 20	4 ani – zi	Sociologie Psihologie	- <i>Psihologie sau Filosofie sau Sociologie sau Biologie sau Algebră</i> - oral - Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere
3.	FACULTATEA DE MARKETING ȘI COMERȚ EXTERIOR București – Complexul Universitar „Spiru Haret”, Splaiul Independenței nr. 313 (Platforma Universității „Politehnica”) Tel.: 410.51.62 410.43.75 410.39.11 / 24	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Marketing și Comerț Exterior	- <i>Economie sau Geografia României sau Contabilitate sau Algebră și Elemente de Analiză Matematică</i> - oral - Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere
4.	FACULTATEA DE MANAGEMENT FINANCIAR-CONTABIL București – Complexul Universitar „Spiru Haret”, Splaiul Independenței nr. 313 (Platforma Universității „Politehnica”) Tel.: 410.43.70 410.43.75 410.39.113 / 13; 21	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Management financiar-contabil	- <i>Economie sau Geografia României sau Contabilitate sau Algebră și Elemente de Analiză Matematică</i> - oral - Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere
5.	FACULTATEA DE LIMBI ȘI LITERATURI STRĂINE București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului Tel.: 330.55.98 330.40.40 / 157	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Limbi și literaturi străine	Proba I – <i>O limbă străină</i> (la alegere) - scris Proba a II-a <i>O limbă străină</i> (la alegere) sau <i>Limba română</i> - oral - Media examenului de bacalaureat are pondere de 25% în media concursului de admitere
		4 ani – zi 5 ani – f.f.	Limbă și literatură străină – Limbă și literatură română	Proba I – <i>Limbă străină</i> (la alegere) - scris Proba a II-a <i>O limbă străină</i> (la alegere) sau <i>Limba și literatura română</i> - oral - Media examenului de bacalaureat are pondere de 25% în media concursului de admitere
6.	FACULTATEA DE FILOSOFIE ȘI JURNALISTICĂ București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului Tel: 330.67.12 330.55.98 330.40.40 / 183	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Filosofie și Jurnalistică	- <i>Filosofie și Limba română</i> - oral - Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere
7.	FACULTATEA DE GEOGRAFIE București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului Tel: 330.67.12 330.40.40 /183	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Geografie	- <i>Geografia României sau Geografia fizică generală sau Geografia umană și economică a lumii</i> - oral - Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere
8.	FACULTATEA DE ISTORIE București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului Tel: 330.67.12 330.40.40 / 183	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Istorie	- <i>Istoria Românilor sau Istoria universală</i> - oral - Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere

9.	FACULTATEA DE MEDICINĂ VETERINARĂ București, Șos. Străulești nr. 14 Tel: 230.68.40	6 ani – zi	Medicină veterinară	- <i>Biologie</i> (clasa a XI-a sau clasa a XII-a) - <i>Chimie organică</i> - <i>Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere</i>
10.	FACULTATEA DE MATEMATICA-INFORMATICA București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului Tel: 330.67.12 330.40.40 / 183	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Matematică Informatică	- <i>Algebră și Elemente de Analiză Matematică sau Geometrie plană și în spațiu</i> - <i>Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere</i>
11.	FACULTATEA DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului Tel.: 330.55.98 330.40.40 / 157	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Educație fizică și sport	- <i>Etapa I (eliminatorie)</i> - <i>Probă de motricitate</i> - <i>Biologie sau Limba română</i> - <i>Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere</i>
12.	FACULTATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului Tel: 330.40.40 / 149	6 ani – zi	Arhitectură și urbanism	- <i>Desen tehnic și Desen liber</i> - <i>Algebră și Elemente de Analiză Matematică sau Geometrie plană și în spațiu</i> - <i>Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere</i>
13.	FACULTATEA DE MUZICĂ București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului Tel.: 330.55.98 330.40.40 / 157	5 ani – zi 6 ani – f.f.	Pedagogie muzicală	- <i>Noțiuni de teorie muzicală</i> - <i>Probă de auz și solfegiu la prima vedere (grad mediu)</i> - <i>Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere</i>
14.	FACULTATEA DE MANAGEMENT Brașov, Str. 13 Decembrie nr.125 Tel.: 068/42.04.37	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Managementul firmei	- <i>Economie sau Geografia României sau Contabilitate sau Algebră și Elemente de Analiză Matematică</i> - <i>Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere</i>
15.	FACULTATEA DE ȘTIINȚE ADMINISTRATIVE Brașov, Str. 13 Decembrie nr.125 Tel.: 068/42.04.37	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Administrație publică	- <i>Istoria Românilor sau Limba română</i> - <i>Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere</i>
16.	FACULTATEA DE PSICOLOGIE-PEDAGOGIE Brașov, Str. 13 Decembrie nr.125 Tel.: 068/42.04.37	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Psihologie-pedagogie	- <i>Psihologie sau Pedagogie sau Filosofie</i> - <i>Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere.</i>
17.	FACULTATEA DE DREPT Constanța, B-dul Mamaia, nr.284 Tel.:041/54.50.15	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Drept	- <i>Istoria Românilor sau Limba română</i> - <i>Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere</i>
18.	FACULTATEA DE MANAGEMENT FINANCIAR-CONTABIL Constanța, B-dul Mamaia, nr. 284 Tel.: 041/54.50.15	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Management financiar-contabil	- <i>Economie sau Geografia României sau Contabilitate sau Algebră și Elemente de Analiză Matematică</i> - <i>Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere</i>
19.	FACULTATEA DE MANAGEMENT FINANCIAR-CONTABIL Craiova, Str. Constantin Brâncuși, nr. 11 Tel.: 051/19.82.65	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Management financiar-contabil	- <i>Economie sau Geografia României sau Contabilitate sau Algebră și Elemente de Analiză Matematică</i> - <i>Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere</i>
20.	FACULTATEA DE MANAGEMENT FINANCIAR-CONTABIL Râmnicu-Vâlcea, Calea lui Traian, nr.330 Tel.: 050/74.26.25	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Finanțe și contabilitate	- <i>Economie sau Geografia României sau Contabilitate sau Algebră și Elemente de Analiză Matematică</i> - <i>Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere</i>
21.	FACULTATEA DE DREPT Râmnicu-Vâlcea, Calea lui Traian, nr.330 Tel.: 050/74.26.25	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Drept	- <i>Istoria Românilor sau Limba română</i> - <i>Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere</i>
22.	FACULTATEA DE FINANȚE-CONTABILITATE Câmpulung-Muscel, Str. Traian, nr.223 Tel.: 048/83.12.83 048/83.12.84	4 ani – zi 5 ani – f.f.	Finanțe-contabilitate	- <i>Economie sau Geografia României sau Contabilitate sau Algebră și Elemente de Analiză Matematică</i> - <i>Media examenului de bacalaureat are pondere de 50% în media concursului de admitere</i>

INSCRIEREA LA ADMITERE

Pentru înscrierea la admitere, candidații vor completa o cerere de înscriere, la care se anexează 3 fotografii tip buletin de identitate și următoarele acte:

- diploma de bacalaureat sau diploma echivalentă cu aceasta, în original sau copie legalizată sau adeverință prin care se confirmă media obținută la examenul de bacalaureat, în original sau copie legalizată (pentru absolvenții promoției 1999);
- certificatul de naștere, copie xerox;
- certificatul de căsătorie (dacă este cazul), copie xerox;
- adeverință medicală tip;
- diplomă de licență (absolvire) sau diplomă echivalentă cu aceasta, pentru candidații care doresc să urmeze o a doua facultate, în original sau copie legalizată.

În numerele următoare ale revistei noastre vom publica informații privind organizarea concursului de admitere în anul universitar 1999-2000, la Colegiile Universității „Spiru Haret”, la Facultatea de Medicină și Farmacie din cadrul Institutului de Învățământ Superior și Cercetare Medicală „Ștefan Milcu”, precum și la Colegiul Universitar Pedagogic din cadrul Institutului de Cercetare și Învățământ Superior în Domeniul Religiilor.

ROMÂNIA ÎNCOTRO ?

(Continuare din pag. 1)

În același sens, dar referindu-se chiar la cazul ţări sale, japoanezul Saburo Okita scria, în continuarea ideii sale mai sus amintite, că „Japonia nu este nici modelul ideal de urmat, dar nici în caz nesemnificativ pentru ţările dezvoltate... În consecință, când discut despre dezvoltarea economică a Japoniei, întotdeauna subliniez că modernizarea nu este sinonimă cu apusenizarea” (sau occidentalizarea).

Cei doi autori citați și mulți alții din Occident au pledat și pledează pentru strategii și programe de dezvoltare economico-socială pornind de la condițiile concret-istorice, resursele și tradițiile fiecărei țări.

Este un fapt istoric evident că redresarea economică, implicit dezvoltarea socială, sunt rezultatul unui continuu echilibru între spontan și conștient, între voiață (intenția) de a ameliora condițiile vieții materiale și spirituale și capacitatea de a evalua realist și a pune în serviciul civilizației umane aceste condiții. În mod ideal, gândindu-ne la dificultățile și dezchilibrele tranzitiei, este menirea forelor politice și a oamenilor de știință să mediteze asupra cauzelor, structurii, formelor, modalităților, proporțiilor și direcțiilor diverselor procese și sectoare ale tranzitiei, asupra finalității acestieia. Cum semnalază și puțini analiști, rationalitatea conducerii sociale și politice invită în mod permanent pe oamenii politici și pe cercetători la interogație de genul: de ce?, în ce?, cum?, cât?, în raport cu ce?, în ce ritm?, cui folosește? etc., dar și la răspunsuri adecvate.

În țările dezvoltate, inclusiv în acelea considerate la București ca modele, o asemenea problemă a fost soluționată în sensul elaborării

Avem datoria să apărăm limba română

(Continuare din pag. 1)

de clare legislație anterioare în ceea ce privește limba națională oficială a Statului român?

– Nu, nici vorbă de așa ceva! Cu atât mai mult, nu am înțeles nici până în ziua de azi de ce a fost nevoie de atâtă patimă devoratoare de timp și nervi cătă vreme, dacă ne aruncăm un pic ochii în istorie, ne dăm seama că această inutilă dispută și-a găsit rezolvarea încă din 1923, pe vremea când prim-ministrul era Ionel Brătianu, unul dintre infăptuitorii actului Marii Uniri.

– Cum s-a reușit acest lucru?

– Îngăduindu-mi să vă reproduc, cuvânt, argumentele prezentate de marele bărbat de stat, consegnate în lucrarea „Activitatea corpurilor legiuitorilor și a Guvernului de la Ianuarie 1922 până la 27 martie 1926”.

„Statul român are dreptul să ceară tuturor cetățenilor să-și cunoască limba Statului. Este în interesul tuturor locuitorilor acestei țări să cunoască limba oficială, căci numai astfel se pot încheia legăturile sufletești între toți locuitorii unei țări, care trebuie să aibă același interes general și același năzuință. Neînvățând limba Statului, naționalitățile se pun într-o stare de inferioritate. Copiii lor, care au același drepturi ca ale românilor de basină, nu vor putea merge cu folos mai departe în învățământul secundar sau superior și concurență cu elevii români. Statul are deci, obligația unei morală, de a le înlesni învățarea limbii oficiale.

Impunând limba română, nu înseamnă că se lovește în limba maternă și că nu se recunoaște învățătarea limbii în educația copiilor. Desigur că mijlocul cel mai firesc și mai puternic pentru dezvoltarea sufletească a omului, este limba sa proprie, iar locul ce limba maternă trebuie să ocupe în școală și recunoscut de toți pedagogii, de toți educatorii.

Cu toate acestea, toată lumea este de acord, că o limbă se învăță mai ușor, dacă se începe cu învățarea ei la o vîrstă mai fragedă și că în învățământul primar, copilul poate să înceapă învățarea altor limbii, pe lângă limba sa maternă. Predarea limbii străine trebuie însă să se facă în mod sistematic, fără să se îngreuneze mintea copilului, ei îl să și-o asimileze pe nesuntul”.

– Totuși, pentru a nu mai lăsa loc la nici o confuzie, au fost aceste lăudabile principii transpusă și în practică sau totuști rămasă la nivelul vorbelor franceze?

– În septembrie 1923, Ion

sistematiecă a unor strategii, programe alternative și planuri de acțiune care sunt asumate și aplicate de guvern. „Așa cum arată practica internațională, numeroase țări cu economia de piață dezvoltată au recurs și recurg numai la programe și strategii concrete de dezvoltare... ci la adeverate planuri economico-sociale pe mai mulți ani (3-6), cum au dovedit cauzile Japoniei, Franței, Olandei, Coreei de Sud etc... Nu se poate uită că Uniunea Europeană planifică pentru țările membre cantități de produse chiar în unități fizice”.

Din păcate, la noi, sunt forțe care se opun strategiilor de durată, planificării democratice bazate pe economia de piață, nefiind întocmite, după normele rationalității, nici măcar programe de guvernare coerente. Or, în condițiile economiei de piață, strategia guvernării prin programul de ansamblu sau pe domenii este și poate fi una de esență democratică, fiind „realizată în condițiile unui parteneriat economico-social real, planul național având rolul orientării economiei de piață naționale spre calea cea mai eficientă, cu mijloacele oferite de însăși economia de piață și antrenând în acest scop toate forțele capabile să conlucreze în acest sens: guvern-patronat-sindicat-cercetare-științifică, inclusiv organizații reprezentative ale societății civile. Un asemenea plan ar avea, desigur, sprijinul real al membrilor societății și, realizat, ar putea preveni conflicte sociale majore”.

Temeiul legal și democratic al acțiunii în această direcție îl reprezintă însăși Constituția țării, care prevede, între altele, că: 1) Economia României este economie de piață. 2) Statul trebuie să asigure: a) libertatea comerțului, protecția concurenței loiale, crearea cadrului favorabil pentru verificarea

tuturor factorilor de producție; b) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară; c) stimularea cercetării științifice naționale; d) exploatarea resurselor naturale, în concordanță cu interesul național; e) refacerea și ocreșterea mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic; f) crearea condițiilor necesare pentru creșterea calității vieții”.

Dacă este de acceptat – iar acesta reprezintă o condiție elementară și un deziderat social-major – ideea unui model de dezvoltare economico-socială, acesta nu poate fi altul decât **modelul românesc realizat „prin noi înșine”**, adică prin valorificarea optimă a resurselor materiale și umane ale țării, prin colaborarea și cooperarea internațională reciproc avantajoasă, în nouă context european și mondial.

Segmentul de istorie de la Marea Unire din 1918 și până în prezent a evidențiat – ca și altădată, în trecutul mai îndepărtat – că o constantă a existenței și evoluției societății românești, cu toate sincopile și vicisitudinile unor timpuri istorice neprielnice și nefaste, a reprezentat-o forță de a-și mobiliza capacitatea de creație materială și spirituală în interesul, spre binele și prosperitatea națiunii.

1. Saburo Okita, *Cu față spre secolul 21*, AGER-RAI, București, 1992, p.68.

2. John Gray, *Dincolo de liberalism și conservatorism*, Editura ALL, București, 1998, p.247.

3. N.N. Constantinescu, *Învățăminte ale tranzitiei economice în România*, Editura Economică, 1997, p.48-49.

4. Idem, p.49-50.

5. *Constituția României*, articolul 134.

Petre BREZEANU
Finanțe publice și fiscalitate, Finanțele întreprinderii, Gestionația finanțării a întreprinderii (teste grile)

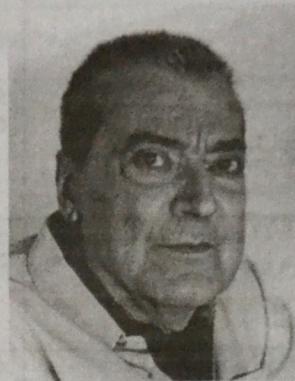
Editura Fundației „România de Mâine”

Având în vedere dificultățile crescândile și examenului de licență la disciplinele cu profil finanțier, „Finanțe publice și fiscalitate”, „Finanțele întreprinderii” și „Gestionația finanțării a întreprinderii”, autorul încearcă să vină în sprijinul candidaților, propunându-le spre dezbatere și rezolvare un număr apreciabil de teste-grile.

La baza elaborării acestei lucrări a stat tematica de licență de la Academia de Studii Economice din București pentru disciplinele menționate mai sus.

Gradul de complexitate al grilelor propuse este comparabil cu cel întâlnit la examenele de licență organizate de facultățile de Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de Valori și Contabilitate și Informatică de Gestie.

AUTORUL

S-a stins
o lumină
**Valentin
LIPATTI**

În intunericul care ne amenință, din toate părțile, conștiința identității naționale, s-a mai stins o lumină.

S-a stins lumina iradiată de ochii săcătoitori, neobișnuit de frumoși, de cultură, omenie, talentul, generozitatea și sufletul bun din ființa pământescă a ilustrului diplomat, profesor de literatură franceză, eseist, istoric literar și traducător Valentin Lipatti.

S-a stins ca o lumânare, într-un sfeneș dintr-o biserică părăsită, căci Valentin Lipatti a murit trăind singur în singurătate, izolat de lume de o boală necrucișătoare, uitat de mulți și văzut de foarte puțini în solitudinea în care a fost silit să se mute din apartamentul unde trăise vreme îndelungată cu distinsa sa soție, actrița Aurelia Soreșcu. S-a mutat fără să ceară „restitutio in integrum” pentru proprietățile care i-au fost naționalizate. S-a stins lumina pe care îngrițatitudinea, intoleranța, prejudecățile și meschinările ce au ne-năpădit sufletele, ca o ceață deasă, ne-au împiedicat să vedem în strălucirea ei neobișnuită.

N-am văzut o până mai ieri când era printre noi, azi o vedem și nu e, precum aceea a stelei eminescieni. Înca sunt puțini cei care o văd. Ba mai rău, unii scribi, orbii de patimă, văd numai fumul din lumânare. Joi, 25 martie 1999, postul național de radio anunță în câteva cuvinte reci și seci moartea omului de cultură Valentin Lipatti. Dar, mult mai meschin sau total indiferent s-au arătat unele publicații și posturi de radio și televiziune. Atitudine Jenăntă și condamnată, căci nu era numai indiferență față de o valoare națională, cunoscută și apreciată în cercurile culturale și politice din multe țări ale lumii, ci față de însăși cultura națională. Mi-am dat seama de prestigiul de care se bucura Valentin Lipatti participând împreună cu el la Conferințele UNESCO, mondiale și regionale, de la Helsinki, Veneția, Paris și, la care a fost ales cu entuziasmul și unanimitate Raportor. Funcție deosebit de importantă în ceea ce apără, cu diplomație aleasă și argumente subtile, interesele României. Am auzit aprecierile extrem de elogioase la adresa înțelepciunii, spiritului de colaborare și a culturii lui Valentin Lipatti, exprimate de la tribuna conferințelor respective de mari oameni de stat și de cultură, de miniștri ai culturii din Anglia, China, URSS și din numeroase alte țări asiatici, africane sau europene. La Helsinki, ministrul culturii din Franța declară, pe marginea Raportului lui Lipatti, că acesta este unul dintre cei mai buni cunoștori ai limbii franceze dintre toți cei pe care i-a cunoscut. Omul acesta, **odată om** – cum zice românul – omul acesta frumos fizic și spiritual, elegant și profund cultivat, cu o voce distinctă, catifelată, melodioasă, în esență, fermă și demnă, nu a fost niciodată slăguric, complexat că e exponentul unei țări mici. Îl trata pe toți cu respect, de la egal la egal, apărând demnitatea țării ca diplomat.

Omul acesta, care a iradiat lumină în atâtea întâlniri internaționale, s-a stins din viață în prezuma împlinirii vîrstei de 76 de ani, după o îndelungată și grea suferință. Diplomatul de excepție care a avut o contribuție esențială la redactarea Actului final de la Helsinki al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa s-a stins – parca simbolic – la data care și acesta a început să tragă a moarte.

Valentin Lipatti s-a născut la București, la 26 martie 1923, într-o familie înstărită și aleasă, care a dat lumii un pianist de geniu, Dinu Lipatti, pe care frații său Valentin î-l evocat în eseurile sale, în numărătore rânduri, în publicația „Opinia națională”.

Provenind dintr-o familie boierească a fost totuși un om de stânga și a rămas până la moarte.

Făcându-și studiile liceale în Franță, unde a urmat și cursuri de artă dramatică, Valentin Lipatti a absolvit, la București, Facultatea de Literă și Filosofie, unde și-a desfășurat și cariera universitară, fără să profite de conjuncturi. El a rămas, până la grăbita lui pensionare, lector. Dar un lector care facea mai mult decât un profesor de conjunctură, fără operă. Făcea mai mult prin opera sa consacrată fenomenului literar italian și francez. În 1945, la 22 de ani, a dat o *Istorie a literaturii italiane*, publicând mai multe volume de *Valori franceze*, I, 1959, II, 1968, *Istoria literaturii franceze* (1967), *Literatura franceză din secolul al XVIII-lea* (1996). A publicat, de asemenea, numeroase studii despre literatura franceză clasică și contemporană. Remarcăm în mod deosebit studiile despre Comeille, Montesquieu, Diderot, în care abordează, cu o mare finețe intelectuală, probleme de estetică, de artă și de ideologie iluministă. Valentin Lipatti a fost și un excelent traducător, dar nu numai ca meseria, ci și ca un lucid om politic, în stare de o rafinată politică culturală, în spiritul schimbului mondial pe care o onorăto-ani și ani cu puternica lui personalitate. A tradus din Victor Hugo, Molier, Anouïlh și din română în franceză pe cei mai reprezentativi prozatori români, precum Ion Creangă și Liviu Rebreanu.

A făcut mult, foarte mult pentru țara și cultura care, în ultima vreme, nu a făcut nimic bun pentru el. Cine a putut să-i facă rău, l-a făcut cu pasiunea cu care el a făcut numai bine.

Prof.univ.dr. Ion Dodu BĂLAN

Reflectii apolitice

SENSUL PARTIDULUI

Caius Traian DRAGOMIR

Toată lumea stie ce este un partid; totușt lumea mai spune că partidul unic este singurul indechibălit, așezat de la naștere - de orice totalitarism - asupra unei societăți, așa cum pluralismul partidelor este dovedit că un stat acceptă și practică integrală a democrației reprezentative actuale.

Ce este însă un partid, dincolo de faptul de a exista ca formă a finanțării publice, ca aparență și - eventual - expresie a asociațiilor politice? Partidul autentic este produsul și depozitarul unei tendințe majore - unei dominante - a tradiției naționale, în istoria unei țări. Când nu ajunge să fie astfel, partidul este un club, o conspirație sau o cărdășie. În fiecare moment din existența unei țări, există partide ale tradiției, altele care nu sunt decât cărdășii, precum sunt și partide care ascund conspirații, ori ascund, în chip maiabil sau primitiv, un statut de cluburi.

Tradiția britanică a demarcării sincere, lipsită de pudori, a claselor săi la originea principiului partidelor moderne. La nașterea lor, oficială, în Marea Britanie, partidele reprezintă interesele unor clase dar, în egală măsură, atenuază aceste interese și încercă să le extindă sub raport social. Clasele sărăcii nu au la început partide, ci sindicate, în cadrul cărora structura profesională amintește condiția breslelor. Ulterior, tot în

Anglia, sindicalele vor naște un partid. Partidul liberal, extrem de puternic multă vreme, aproape că dispără în mijlocul acestui secol. Tendințele politice, în cadrul unei națiuni, se reduc, aproape totdeauna, la două: a păstra căt mai exact ceea ce este și a schimba, dând o altă formă existentului - conservare sau schimbare, sub raportul structurii statale, organizării sociale și principiilor reglatoare ale economiei. Partidele a căror existență este determinată de tradiții echilibrate, în sensul voinței de schimbare sau a celei de apărare a formelor prezente ale puterii vor fi unele socialiste (eventual declarate social-democrate sau liberale) și altele conservatoare (eventual declarate tot liberales sau creștin-democrate).

Tradiciile legate nu de evoluția din interior a țării, ci de evenimente politice create din afară, dar care au modificat în chip profund structurile sociale, vor avea o mare diversitate și, în general, nu vor capacitate decât un segment relativ limitat al populației, segment care uneori ajunge să fie majoritar. Este cazul partidelor politice franceze. La origini, aceste partide ar fi putut să provină din cele trei stări ale Statelor Generale și astfel, treptat, să evolueze asemenea partidelor britanică. Revoluția franceză a avut însă ca idee centrală naționala - în acest fel a apărut

principiul, derivat, de altfel, sub raport intelectual, din filosofia socială a lui Jean Jacques Rousseau, a consensului național. Partidele nu ar fi putut decât să reducă forța națiunii, prin fragmentarea - și, deci, anularea - consensului. Când s-au constituit partidele în Franță, ele nu au mai fost decât produsul evenimentului istoric și nu al echilibrului social în sfera principalelor interese.

Partidele americane tind să reproducă divizarea britanică, bazată pe interese legate de conservarea existentului sau de schimbarea acestuia, în condiție însă a unei mult mai mari coerente sociale.

În Italia medievală, partidele guelfilor și ghibelinilor prefigură divizarea politică modernă a națiunilor. În realitate, aici nu a fost vorba decât de solidaritate nobiliară dedicată unui principiu sau altuia. „Führer-princip”ul domină încă viața multor partide actuale.

Se poate afirma, pornind de la exemplele de mai sus că un partid, pentru a exister, trebuie să își afle o legitimitate care nu poate fi decât una juridică, alcătuindu-se nu prin decizia unui tribunal, ci pe un teren politic mult mai larg. Legitimitatea politică nu poate oferi decât tradiția - cum se verifică însă aceasta? Nimenei nu poate spune dacă o doctrină politică, un anumit set de măsuri publice sau un anumit tip de discurs se înscrie sau nu într-o autentică linie a tradiției naționale. În realitate, centru oricarei tradiții istorice constă în a atribui unei națiuni, organizată statal în baza principiului suveranității, sau chiar în absența acestuia, un sistem de relații de reciprocă echilibre.

Statul Roman avea Senatul și adunarea poporului (denumirea republicii române era SPQR - Senatus Populusque Romanum,

spartani aveau doi regi, monarhi europeanii aveau biserica, plus obligația respectării unui corp de cutume. În momentul în care poporul înțelege că propria sa suveranitate poate fi chiar pentru el însuși o grea problemă, el - poporul - tinde să își organizeze diversitatea într-o serie de relații de echilibru. Legitimitatea unui partid constă în faptul de a fi recunoscut de celelalte partide ca un partener necesar, în scopul echilibrării propriilor lor tendințe. Când jocul echilibrelor exclude o foarte mare parte a națiunii, apare însă revoluția violentă.

Sensul partidelor îl constituie, deci, echilibrarea prin dispută a principiilor tendințe ale tradiției naționale; sensul același partide îl reprezintă însă legitimarea lor reciprocă, subtextual (cel puțin) consensuală. Echilibrele conduc, nu rareori, la blocaje; singur consensul poate oferi deblocarea în variantele impasuri politice. Pentru acest motiv majoritatea marilor state democratice au parlamente bicamere, cu o puternică separare a funcțiilor celor două camere. Camera inferioară, cu puteri mai mari decât cea superioră în Franță, Anglia, Germania și cu atribuții legate preferențial de economie în Statele Unite, este, de obicei, terenul luptei interpartidice. Camera superioră este un spațiu, mai curând dedicat posibilităților de reciprocă recunoaștere și negociere a tendințelor divergente. România are - sub raport funcțional - un parlament unicameral, care se ascunde sub un bicameralism în cea mai mare parte formal. Acest fapt face foarte grea o convergență politică oricum dificilă.

Tradiția politică românească are două componente majore - în plan social-economic: efortul de constituire a unei proprietăți terestre și teoremei spre a considera modificările aduse statutului provinciei Kosovo în 1989 în sensul întării funcțiilor centralizatoare ale Statului iugoslav drept o măsură legitimă, generată tocmai de aceste tendințe secesioniste ale etnicilor albanezi. Această măsură urmărea, în atari condiții, asigurarea protecției integrității teritoriale a Iugoslaviei prin mijloace constituționale, lesind însă din acest cadru constituțional, albanezii kosovari și-au menținut vechile structuri statale, aflate de acum în afară legii. Ei și-au organizat propriile consultări populare și structuri administrative, separându-se de viața politică, culturală, în domeniul învățământului din Statul iugoslav. Își aceasta fără să-și ascundă telurile secesioniste, în condiții când ex-Iugoslavia s-a destramat în principal tocmai ca efect al unor mișcări secesioniste în majoritatea republicilor care o constituieră - Slovenia, Croația, Macedonia, Bosnia.

(Continuare în numărul următor)

Lumea pre și post Kosovo

Prof.univ.dr. Constantin VLAD

acțiunile etnicilor albanezi, minoritari în cadrul Statului iugoslav multinnațional creat, după cum se știe, prin sistemul tratatelor de la Versailles, în lumina principiului wilsonian al naționalităților. Întrucât relația dintre națiunea majoritară și minoritățile naționale în contextul interbelic nu se rezumă la cazul Iugoslaviei și se pare potrivită o trimiteră la lucrarea „În Zodia Satanei” a lui Carol al II-lea, fostul rege al României, lucrare a cărei lectură ar prinde bine multora dintre oamenii noștri politici ai zilei. „Protecția dată minorităților prin clauzele tratatelor (de la Versailles, C.V.), scria Carol la începutul anilor '50, a fost impusă Cehoslovaciei, Poloniei, României și Iugoslaviei. Bazată pe principiile wilsoniene, această protecție este în sine admirabilă; nici o națiune nu poate fi opusă ei; ea este nu numai democratică, dar și adâncumană. A avut însă marele defect de a fi unilaterală: s-a omis de a cere acestor minorități să fie loiali cetățenii ai noilor lor patrii... Tocmai aceasta a fost crăpătura care a permis începutul nesfășitelor amestecuri ale vecinilor în treburile altor țări”. și Carol continuă: „Fără îndoială, ea mai agitață minoritate, în decursul acestor două decenii, a fost cea maghiară... Ungaria nu era însă decât o avantgară, un instrument docil în mâinile expansioniștilor pangermanist, era prima

care să facă spărtura, deschizând calea pentru marcia forță agresivă teutonică”.

Or, revenind la Iugoslavia, dacă există o constantă în comportamentul diferitelor naționalități, aceasta este dată de orientarea spre separatism și secesiune a etnicilor albanezi. Cetățenii ai Statului iugoslav, aceștia nu s-au împăcat niciodată cu condiția de minoritate etnică, după cum, în zonă, nu s-a renunțat, în fapt, la ideea unei Albanii mari. și trebuie subliniat că în decenile postbelice conștiința colectivă a acestei etnii a încorporat experiența autonomiei statelor acordate de Germania nazistă regiunii Kosovo, în anii ocupării hitleriste a Iugoslaviei, împrejurare pe care protectorii ei mai recenti ai separatistilor albanezi o trec sub tăcere, contând pe ignoranță

oamenilor. Un astfel de precedent nu poate fi ignorat atunci când se apreciază cererea etnicilor albanezi, reiterată în decenile postbelice, de a se transforma Kosovo într-o așteptă republică federală, statut care ar fi inclus și dreptul la secesiune. De aceea, autonomia dobândită în baza Constituției din 1974 n-a fost considerată suficientă, deși această autonomie înseamnă pentru Kosovo un președinte, organe legislative și executive proprii și reprezentarea directă în Președinția Federației. Că această autonomie era văzută de etnicii albanezi doar ca un pas în direcția unui Kosovo independent aveau s-o dovedească, între altele, tulburările de la Pristina din 1981. De aceea, vorbind în perspectivă istorică, există, cred,

REVISTA

OPINIA
naționalăDirector:
Prof.univ.dr.
Aurelian BONDREA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tinereții, Sector 4, Telefon: 330.40.40/interior 182
Revista OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Marcă
la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Revista se poate procură prin abonament la toate oficile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.

Costul unui abonament trimestrial este de 8.400 lei.

De asemenea, solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: Fundația "România de Mâine", Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tinereții, Sectorul 4, București, Cont 451.00.972-B.C.R.-S.M.B.

Machetarea computerizată și tiparul executat de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI
TIPOGRAFIA

FUNDATIEI "ROMÂNIA DE MÂINE"

MARIANA NICOLESCO: CRED ÎN VIRTUȚILE TERAPEUTICE ALE ARTEI

Marea tragediană lirică, ovaționată la Teatrul alla Scala și la Opera din München, la Bunka Kaikan din Tokio și la Teatrul Municipal din Rio de Janeiro, la Metropolitan Opera din New York și la Gran Teatre del Liceu din Barcelona răspunde în exclusivitate întrebările revistei „Opinia națională”. Mariana Nicolesco a triumfat, în afara principalelor scene ale lumii, și în cele mai renumite săli de concert, Carnegie Hall la New York, Musikverein la Viena, Royal Festival Hall la Londra, Concertgebouw la Amsterdam, Marea Sală a Conservatorului din Moscova, sub bagheta celor mai iluștri dirijori și colaborând cu cei mai de seamă regizori ai timpului nostru. Prima donna absolută, Mariana Nicolesco interpretează cu o notă personală, unică, repertoriul romantic italian, muzica barocă, operele lui Mozart și capodoperele muzicii contemporane. La invitația Papei Ioan Paul al II-lea, ea a participat la Primul Concert de Crăciun în Vatican, interpretând vechi colinde românești și a luat parte la premiera mondială a capodoperei lui Krzysztof Penderecki, Seven Gates of Jerusalem, dedicată celor 3000 de ani ai Orașului Sfânt, parteasoprane fiind scrisă pentru vocea sa. Mariana Nicolesco nu este azi numai o mare artistă lirică, ci este o adevărată instituție. Iar președintele Comisiei pentru Cultură a Camerei Deputaților, acad. Gabriel Tepelea, întrebat care sunt cele zece personalități care au marcat cel mai mult anii post-decembriști, o desemna printre acestea, alături de Cornelius Coposu, și pe ilustra soprana.

Stimătă doamnă Mariana Nicolesco, sunteți un veritabil simbol al artei românești căreia i-ați adus prestigiul și autoritatea internațională. Cât datorați culturii și artei românești din complexa dumneavoastră personalitate?

- Datorz profesorilor mei de muzică din Brașov disciplina, rigoarea pe care de la 6 la 18 ani le-am dobândit studiind vioara. Am obținut diploma, la terminarea Scolii de Muzică, cu *Concertul* de Bruch. Le datorz primilor mei profesori și prudenței cu care m-au îndrumat, atunci când s-a afirmat vocația mea pentru cînt, și când au constatat că dispuneam de o voce neobișnuită de extinsă. Nu m-au împins spre acrobacii vocale, atât de periculoase în adolescență, ci m-au menținut în registrul central. De astfel am câștigat prin concurs bursa de studii la Conservatorul Santa Cecilia de la Roma ca mezzo-soprano. Numai acolo maestra mea de canto, Jolanda Magnoni, a întreținut orizontal real al vocali mele, acela de *soprano drammatico d'agilità*. Mi-a spus-o cu mult tact pentru că artistul liric, chiar de timpuriu, se identifică într-un anume fel cu propria voce, dar eu am înțeles repede că nu pierdeam nimic din notele grave și că aveam dintr-o dată acces la o panoplie de mijloace cu mult mai vastă decât aş fi putut spera până atunci. Tot ce șiu despre arta canticului îl datorz Italieni, maestri mele de canto de la Roma și lui Rodolfo Celletti, magicianul incomparabil al canticului, de la Milano.

- **Din tot ceea ce înșăptuiți în România rezultă lipsă o mare incredere în destinul culturii și artei românești, spre deosebire de atâtia pretinși „exponenți” autohtoni care nu o dată le desigură. De ce credeți în destinul spiritualității noastre?**

- Cred în spiritualitatea românească pentru că ea a existat dinaintea unei. Mai mult, sunt sigură că renășterea noastră trebuie să fie în primul rând o renăștere morală, spirituală.

- **Ați inițiat și conduceți personal o aderare la mișcare de revelare și de promovare a talentelor tinere, românești și străine. Concursul Darclee de la Brăila constituie un exemplu strălucit. Vă rugăm să faceți un succint bilanț al rezultatelor acestor inițiative.**

- Fără implicare continuă și totală nu se poate ajunge la nici un rezultat. Cu găse am în urmă i-am invitat la Concursul Internațional Mozart, la Palatul UNESCO din Paris, pe tineri pianisti Matei Varga, pe atunci în vîrstă de 12 ani, și Răzvan Dragomir, care avea 13 ani. Amândoi s-au comportat remarcabil, așa cum mă așteptam, și i-am urmărit constant de atunci încoace în evoluția lor ascendentă, extraordinară. Recent au strălucit la concursul pentru Colegiul PRO, peste cîteva săptămâni vor participa probabil la un concert la Ierusalim, iar anul trecut Matei a obținut locul III la Concursul Internațional de Pian de la Tokio, în finala cîruiu, din zece finaliști, în afară de el, opt erau ruși și unul japonez. Matei și Răzvan vor participa în luna mai, la

de autoritate mondială, publicat la New York în 1986, când era interzis în țară, și aceasta pentru că primul a avut conștiință gravității situației, pentru că a avut energie, inteligență, competență, capacitatea de a alerta planeta întreagă și de a reuni și coordona efortul științific și finanțier, plan pe care rămâne și acum principalul donator. Senatul și Camera Deputaților nu recuposcul, de altfel, că tot procesul de restaurare în curs î se daorează, inițiativa, ea și mijlocoalele: el este cel care a asociat World Monuments Fund la restaurare, încă din 1995-1996, cu donația lor nerambursabilă de US \$ 600.000, și numai pe proiectul său a putut fi obținut împrumutul de US \$ 2.600.000 de la Banca Mondială. Personal, sunt cofondatoare, împreună cu Radu și cu prietenă noastră Mica Ertegun, a Fundației The Constant Brâncuși Internațional Foundation de la New York, în 1992, și am participat, bineînțeles direct sau indirect, la tot efortul, la bătălia enormă care a avut loc. Pot spune și eu, că și alții care s-au exprimat în același sens, că nu am întărit încă pe nimenei cu o astfel de determinare ca Radu, cu o astfel de forță de caracter. Fără vizionarea și cunajul lui, Colonna fără Sfârșit îl continuă și azi să fie măcinată de corozione și într-o bună zi am fi constat că e prea târziu să mai incercăm să-l salvăm.

- **Cum explicați speculațiile mărunte, apărute pe această temă, în unele publicații?**

- A fost o luptă într-adevăr teribilă, căci interese meschine, ambii personale, velești de tot felul au căutat să treacă înaintea marii opere de restaurare, sau să se folosească de această pentru a capitaliza politic ori pentru a-și putea da nere de competență. Istoria restaurării nu este încă scrisă. Cine a crezut că poate socotea pe Radu din conducerea cercetării științifice, din proiect în general, pentru a se acoperi de meritele sale, a căzut.

- **Ateneul Român, simbol al spiritualității noastre, vă daorează inițierea complexei acțiuni de restaurare. Care este stadiul lucrării și când apreciați că va putea fi încheiată?**

- Ateneul Român e un simbol al culturii și al națiunii române. Am inițiat într-adevăr procesul de restaurare, prin 1991-1992, am donat fonduri și am obținut fonduri enorme în momentul crucial, în care exista pericolul de prăbușire a edificiului. Ulterior, mi-am dedicat eforturile în primul rând tinerei generații de artiști. Aceasta mi-a impiedicat, prin Fundațile Internaționale Ateneul Român, să contribu substanțial la restaurarea orgii, cu piese pe care le-am comandat în Germania fabricantului acestui instrument, și nici să donez Ateneului și Filarmonicii un mare pînă de concert Steinway în valoare de US \$ 120.000, cumpărat cu fondurile reunite în concertele mele de la Londra și de la Carnegie Hall din New York.

- **Alături de domnul Radu Varia, vă daorează și inițiativa restaurării, în curs, a Coloanei fără Sfârșit. Ce greutăți au survenit aici?**

- Meritul îl revine exclusiv lui Radu, care este autorul unui volum *Brâncuși*

- **Ce proiecte aveți pentru sprijinirea în continuare a tinerelor talente muzicale din România?**

- Zilele trecute, la Cluj-Napoca, i-am invitat să cante alături de mine pe tinerii mei prieteni, care au participat astfel, sub bagheta marelui compozitor, la triumful primei audii în România a capodoperei lui Krzysztof Penderecki, *Seven Gates of Jerusalem*, pe care am avut onoarea să o interprete în premieră mondială, în 1997, la cei 3000 de ani ai Orașului Sfânt. În ultima săptămână a lunii iunie voi prezenta la Ateneul Român o Seară Omagială Karajan, dedicată memoriei marelui dirijor de la căru disperație se împlinesc zece ani, prezentând pentru prima dată în România, pe un ecran anume adus de la Viena, unele dintre magistralele sale înregistrări, învățând, bineînțeles, să asiste că mai multe dintr-tinerile noastre talente. Evenimentul va fi organizat de Fundațile noastre în colaborare cu Fundația Karajan. Între 20 august și 5 septembrie are loc a 2-a ediție a Concursului Internațional de Canto *Hariclea Darclee*, și la ora actuală acesta este principalul meu proiect. Sun mandru, pe de altă parte, de succesele excepționale ale violonistului Remus Azojei, care strălucește la Juilliard School of Music din New York, în prezent cea mai ilustrată școală de vioară din lume, și unde bursa obținută de el prin concurs, unde a fost una dintre primele trei din săptămâna de candidați, este completată de Fundația noastră din New York, The Romanian Atheneum International Foundation. Astfel Remus își poate continua formarea de mare interpret, începută cu un an în urmă.

- **Unitatea noastră națională datorează mult artiștilor și, în genere, oamenilor de cultură. În timpul războiului de reînregire, George Enescu canta la vioură prin tranșee și în spitale pentru ostiajii răniți. Ce rol atrăgători astăzi artei, culturii, ca factor de coeziune a națiunii române?**

- Nu începe îndoială că arta și muzica în primul rînd, canticul mai ales, în voacătia lui sacră, se adreseză străfundurilor conștiinței noastre, trăiesc instinctul nostru contemplativ, în care ne regăsim cu toții în deplină libertate și frumusețe a spiritualului. Cred în virtutea terapeutică a artei, cred într-o cultură românească forte, parte a culturii europene, care este leagănul și fundamental culturii universale.

- **Sub egida Fundației „România de Mâine” funcționează Universitatea „Spiru Haret” (20.000 studenți) în cadrul căreia își desfășoară activitatea și o Facultate de Muzică. Ce mesaj ați dorit să le adresați studenților și profesorilor acestei facultăți?**

- Mesajul de pace, de toleranță, de frumusețe și de armonie pe care muzica are harul și chemarea să-l aducă în sufletele oamenilor, într-o lume măcinată de conflicte și tragedii.

- **Vă mulțumesc și vă dorim noi succes!**

Mihai IORDĂNESCU